

Ahogy az Európai Unió Japánnal és az Egyesült Államokkal, úgy Magyarország is lépést akar tartani a többi uniós tagállammal mai információs társadalmunkban. Ennek egyik garanciája, ha tisztában van a legújabb technológiai fejlesztésekkel és alkalmazza azokat. Az ehhez kapcsolódó stratégia-alkotás már a 90-es években megkezdődött hazánkban is, azonban jogszabályi szintre csak 2005-ben emelkedett, amikor az e-ügyindítás lehetősége bekerült a Ket-be⁵⁵⁷.

Helye állandóan változott, hol a Ket-ben, hol külön törvényben tárgyalták a jogalkotók az e-közigazgatás szabályait, de egyértelműen megállapítható, hogy jelen volt, alapvető jogává vált az ügyfeleknek és folyamatosan fejlődött és bővült a terület.

Terjedésében számos akadályozó tényezővel kellett számolni. Ilyen volt a digitális szakadék, amely a különböző (életkori, földrajzi, szociális, végzettségbeli) dimenziók között húzódtott, de ilyen volt a nem megfelelő informatikai írástudás, tájékozatlanság, félelem az ismeretlentől. Ezek a gátak mind az ügyfelek, mind a közigazgatásban dolgozó ügyintézők részéről felfedezhetők, ezért változásra volt szükség mindkét oldalon.

A változás, egy új dolog bevezetése több iránybóli megközelítéssel lehetséges. Pszichológiai vonalat képvisel a meggyőzés, a megfelelő tájékoztatás, ismeretbővítés, a szükséges előképzettség megszerzésének támogatása. Ugyanilyen pszichológiai (negatív) ösztönző lehet valamely kötelezettségkenti előírás pl. képzéseken való részvétel, informatikai rendszerek bevezetése és alkalmazása. A pszichológia mellett hasznos eszközt jelenthet a jog is, amely bizonyos területeken követelményeket támaszthat az informatikával és a közigazgatással szemben. Talán ennél hatékonyabb lehet a megfelelő pénzügyi fedezet biztosítása támogatások, pályázatok formájában.

Az Európai Unióban valamennyi eszközre találunk példát. A stratégia-alkotás három szakaszát szokták elkülöníteni: a remény éveit, a tervezés időszakát és a realitás, kijózanodás fázisát. A nevek beszédesek, a sok tervből mára elérkeztünk oda, hogy belátjuk, mit tudunk megvalósítani energia, pénz, eszköz, technológia és munkaerő terén.

A számtalan stratégia közül csak a legjelentősebbeket emelnénk most ki, amelyek leginkább jelentőséggel bírtak az e-közigazgatás fejlesztésében.

A „remény éveiből” a **Bangemann jelentést** emelhetjük ki⁵⁵⁸, amely bevezette az információs társadalom fogalmát. Foglalkozott a digitális szakadék dimenzióival és a megoldási lehetőségekkel is. Felsorol számos olyan intézkedést, amelyeket a kormányzatnak kell felvállalnia.

Az eEurope akciótervek⁵⁵⁹ készítése a 90-es évek végén kezdődött és 2005-ig tervezett. Az **eEurope2005** által nevesített akciócsoportok a következők voltak: a szolgáltatások, alkalmazások és tartalom fejlesztésének ösztönzése, mind az elektronikus kereskedelemre, mind az elektronikus közszolgáltatásokra kiterjedően, és a szélessávú infrastruktúra és biztonság kérdéskörébe tartozó projektek pénzügyi támogatása. Az akcióterv eszközei a szabályozás, a legjobb gyakorlatok megismerésének támogatása és a hatásvizsgálat, visszacsatolás voltak.

⁵⁵⁶ A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

⁵⁵⁷ A közigazgatási és hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény.

⁵⁵⁸ Ezt Korfuban fogadták el.

⁵⁵⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000DC0783:EN:HTML> COM (2000) 783
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52001DC0140:EN:HTML> COM (2001) 140
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52002DC0263:EN:HTML> COM (2002) 263
[2014. június 1.]

A **CLBPS** (Common List of Basic Public Services) az eEurope részeként jelent meg. Szerepe kettős volt: egyrészt meghatározta az elektronikus ügyintézés szintjeit⁵⁶⁰, másrészt egy listát (tizenkettő a magánszemélyek, nyolc a vállalkozói szféra számára)⁵⁶¹ tartalmazott azon közszolgáltatásokról, amelyek elektronikussá válását előnyben részesíti.

2005-ben nyilvánosságra hozták **Európai Információs Társadalom a növekedésért és foglalkoztatásért programot**⁵⁶² (i2010 stratégia), amely a szélessávú Internet kiterjesztését és az online szolgáltatások széleskörű bevezetését tűzte ki célul, például az e-business, e-kormányzat, e-learning, e-health vagy az e-aláírás elterjesztése terén. Prioritásai a következők voltak: egy Egységes Európai Információs Tér létrehozása, az információ- és kommunikációtechnológiai kutatás-fejlesztésre irányuló beruházások növelése, innováció ösztönzése, és egy befogadó európai információs társadalom létrehozása.

Az **Európa 2020**⁵⁶³ az EU új növekedési stratégiája. Kiemelt kezdeményezései közé tartozik az európai digitális menetrend és az innovatív Unió létrehozása vagy az új készségek és munkahelyek menetrendje is.

Hazánk legújabb stratégiája a **Nemzeti Infokommunikációs Stratégia**, amely a 2014-2020-as új uniós tervezési távval megegyezően tartalmaz tervek, intézkedéseket a digitális állam, gazdaság, infrastruktúra, kompetenciák, és horizontálisan az e-befogadás, biztonság és K+F+I tekintetében.

Véleményem szerint elsősorban akkor tudunk eredményeket elérni, ha az emberek hozzáállásán változtatunk és ezt az ügyintézési módot beépítjük a mindennapjainkba. Az ügyfelek esetében ezt megfelelő marketinggel, hatósági oldalon pedig jogi előírásokkal, kötelezővé tétellel tudjuk elérni. Viszont hangsúlyoznunk kell, hogy nem csak a közigazgatás személyzetének szemléletmód-váltására van szükség, hanem egy teljes megújulásra, egyfajta államreformra. Ez a fogalom már az ÚMFT-nél⁵⁶⁴ is megjelent, mint operatív program, ami az EU-nak való megfelelést is jelenti. Az elavult intézmények átalakítására, a személyi állomány megújítására, a folyamatok reformatizálására kell sort keríteni a következő években a hatékony, szolgáltató állam kiépítése érdekében.

Ez az átalakulás magával hozza a jogszabályi háttér átfogó reformját is, és az e-közigazgatás személyi, tárgyi, informatikai feltételeinek megteremtését követően és azzal párhuzamosan a részletszabályok kialakítására is sor kerülhet.

Mindezt a keretet be kell emelni egy integrált megközelítést lehetővé tevő, állandó fejlődésre képes, ügyfélbarát informatikai rendszerbe, ami kezelni tudja mind az ügyfél-ügyintéző, mind a szervek közti elektronikus kommunikáció termékeit.

⁵⁶⁰ információ / hozzáférés – online információk nyújtása, portál létrehozása, adatok, ügyleírások hozzáférhetővé tétele, interakció – űrlapok, nyomtatványok letölthetővé tétele, kétirányú interaktivitás / tranzakció – adatlapok online kitöltése, elektronikus ügyindítás, teljes elektronikus ügyintézés / integráció, a proaktivitás, azaz a folyamatos tájékoztatás és az ügyfélbarát ügyintézés.

⁵⁶¹ **az állampolgárok vonatkozásában:** személyi okmányok (személyi igazolvány, útlevél, gépjármű vezetői engedély), lakcímváltozás bejelentése, hatósági igazolások (születési, házassági, halálozási anyakönyvi kivonatok), gépjármű-regisztráció, súlyadó-fizetés, építési engedélyezés, szociális juttatások, támogatás fizetése, társadalombiztosítással kapcsolatos ügyintézés, helyi adózás, jövedelemadóval kapcsolatos ügyek, az egészségüggyel kapcsolatos szolgáltatások (interaktív tanácsadás, az egyes intézményekben elérhető szolgáltatások, bejelentkezés stb.), a munkaügyi hatóságok álláskereső szolgáltatásai, rendőrségi bejelentések, könyvtári szolgáltatások, anyakönyvi ügyintézés, egyetemi és főiskolai beiratkozás. **az üzleti szféra szervezetei vonatkozásában:** a munkavállalók járulékaival kapcsolatos ügyintézés, a társasági és a jövedéki adóval kapcsolatos ügyintézés, a cégnyilvántartáshoz kapcsolódó szolgáltatások, a statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítése, a vámügyintézés, a környezetvédelmi engedélyek beszerzése, a közbeszerzési eljárások lefolytatása.

⁵⁶² http://europa.eu/int/information_society/activities/egovernment_research/doc/highlights/egov_action_plan_en.pdf [2013. május 1.]

⁵⁶³ COM (2010) 2020 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:HU:PDF> [2013. május 1.]

⁵⁶⁴ Új Magyarország Fejlesztési Terv. 207-2013 közötti időszakra határozott meg prioritási tengelyeket, fejlesztési irányokat, amelyek alapján pályázatok kiírására került sor.

Mint azt korábban is említettem, ezek megvalósulását különböző eszközökkel segíthetjük elő (pszichológiai, jogi, pénzügyi). Jelen tanulmány keretében átfogóan vizsgálom, az Európai Unió milyen irányokat ad nekünk a fejlesztések terén, milyen követelményeket támaszt és ezek megvalósításához milyen pénzügyi eszközöket biztosít.

A lakosság szerepe az elektronikus közigazgatásban

Már az eEurope akciótervek is felismerték a lakosság szerepét az infokommunikációs fejlesztésekben. Mindenekelőtt az ügyfél igényeinek szem előtt tartása, a **folyamatos kapcsolattartás**, és felmérések készítése jelenti az első lépést, mivel ezek alapján egy átfogó képet tudunk alkotni arról, hogy milyen irányban és ütemben történhet a fejlődés az elektronizáltság bevezetése terén és így kialakítható a legjobb gyakorlat.

Külön említést érdemel az **esélyegyenlőség** kérdése, amelyet nemcsak a front-, hanem a back-office oldalon is biztosítani kell. Az állampolgárok oldaláról ez az internetkapcsolatok, e-pontok kistélepüléseken történő kialakításával, nagyvárosokban való bővítésével, a fogyatékkal élők számára biztosított elektronikus hozzáférés lehetőségének garantálásával és az iskolákban a gyerekek internet-használatra való felkészítésével, oktatásával egyenlő.

A közigazgatás személyi állományának szerepe az e-ügyintézésben

A jelenlegi szervezetrendszer már önmagában is elavult, lassú az információ-áramlás, nem mindenhol működőképes a feladatelosztás. Az eEurope 2005 külön célként emelte ki az eGovernment fejlesztését. Átképzésekkel, számítógépes oktatások, továbbképzések biztosításával lehet ezt a folyamatot előmozdítani, ahol szintén megjelenik az **esélyegyenlőség**, diszkriminációtilalom. Az elektronikus ügyintézés jellege (helyhez kötöttség) lehetőséget kínál a fogyatékkal élők foglalkoztatására is és ez által az informatika adta lehetőségek kihasználása munkahely-teremtésre is alkalmas.

A közigazgatás feltöltése szakképzett, **diplomás fiatalokkal** is hatékony lehet, amely lehetővé teheti az ott dolgozóknak az állampolgárok online kiszolgálására való képesség kialakítását, javítását.

Az informatika felkészítése, egységes rendszer kiépítése

Harmadik lépésként jelentkezik az informatikai oldal erősítése, **az elektronizáltság növelése** a közigazgatásban. A már említett CLBPS ajánlás meghatározta azon szolgáltatásokat, amelyek elektronikussá tételét követelményként írta elő az Unió, emellett már a 2000-es évek elején definiálta az e-ügyintézés szintjeit és ezen előírásokhoz próbálta igazítani az e-közigazgatással foglalkozó pályázati kiírásokat is. A front és back office oldal hozzáállásának átalakításához egy **stabil technikai háttérre** van szükség, amely megfelel a korszerű igényeknek és alkalmazkodni tud a folyamatosan változó körülményekhez.

Ezen a területen elsődleges cél a **technológiai fejlesztések**, az infokommunikáció erősítése, javítása a **jobb minőségű, jobban hozzáférhető szolgáltatások** nyújtása érdekében.

Egy az információ áramlását biztosító **központi gerinchálózat** továbbfejlesztése a távlati cél, amely már ma is létezik. Ezen rendszer funkcióinak bővítésére, hibáinak, problémáinak kiküszöbölésére kell törekedni. Ez **felhasználóbarát, dinamikus, interaktív szolgáltatások** kidolgozását teszi szükségessé. Mind a nyújtott szolgáltatások minőségében, mind terjedelmében meg kell felelnünk az EU elvárásainak. A front-office oldalon elérhető tevékenységeknek és információhalmaznak áttekinthetőnek, érthetőnek, könnyen és bármikor elérhetőnek, mindig naprakésznek kell lennie a jogszabályi kötelezettségeket szem előtt tartva. Ezért szükségesnek tartom a települési portálok és a központi elektronikus tájékoztató felületek fejlesztésének pénzügyi támogatását és üzemeltetéséhez önálló, hozzáértő személyi állomány létrehozását.

A kifejlesztésre váró rendszereknek **illeszkedniük kell** a szintén kidolgozás alatt levő **páneurópai szolgáltatásokat** és **interoperabilitást** támogató rendszerekhez. Fontos elemek az **információmenedzsment**, dokumentumkezelés, archiválás, iktatás, hozzáférhetőség, hiteles másolatkészítés.

Prioritást kell, hogy képezzen az infokommunikációs technológiák és e-közigazgatási szakrendszerek kialakításánál az **adatvédelem** és a biztonsági szempontok érvényesítése. Az ügyfél-azonosítás feltételeinek kiépítése elengedhetetlen az elektronikus ügyintézés korlátainak lebontásához.

Mindemellett ma már nemcsak az ügyindítás teljes körű elektronizálása van napirenden, hanem a lezáró szakaszt képező **elektronikus fizetés** lehetőségének garantálása. Az adott hatósági ügyhöz kapcsolódó fizetési kötelezettségekről vezetett nyilvántartásoknak és a tényleges ügyintézésnek össze kell érnie.

Az informatika adta lehetőségek alapvetően a back-office oldalon tevékenykedő ügyintézők munkájának könnyítését is szolgálják. Ezért olyan rendszerek kiépítését kell mindenekelőtt elősegíteni és pályázati pénzekből, központi vagy önkormányzati pénzügyi forrásokból finanszírozni, amelyek a szigetyszerű fejlesztések összehangolását tűzték ki célul; megvalósítandó terveik között szerepel a **szakrendszerek összekötése és az intézmények közötti együttműködés, kommunikáció erősítése**.

Szintén a hatékonyabb munkavégzést és feladatelosztást szolgálja a párhuzamos nyilvántartások vezetésének áthidalása, technikai háttérnek megoldása az elektronikus ügyintézés mellett.

Az átfedések kiszűrése és előzetes tanulmányok, helyzetfelmérések nélkül nem hozható létre egy hosszú távon működőképes rendszer. A legújabb technológiai ismeretek felhasználása mellett elsődleges szempontként a folyamatok egyszerűsítésére kell törekedni.

A rendszer működtetéséhez, a front office oldal technikai, informatikai igényeinek, szükségleteinek kielégítéséhez a közigazgatási IKT fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához szükséges **ismeretek és képességek bővítésére** van szükség. Ennek egyik lehetséges megoldása a képzéseken túlmenően **informatikai szolgáltató-központok kialakítása**.

A folyamatok, szolgáltatások megújítása a közigazgatásban, államreform

Megvizsgálva az Európai Unió politikáját és célkitűzéseit, illetve tanulmányozva az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjait, kitűnik, hogy kiemelt helyet foglal el az a tagállamok felzárkóztatása, a munkahelyteremtés, az életszínvonal növelése és az esélyegyenlőség megteremtése. Ez nálunk magával vonta az Államreform prioritás beépítését és azon belül az AROP és EKOP⁵⁶⁵ létrehozását, támogatását. Megfigyelhető, hogy Magyarországon az utóbbi évtizedekben óriási változások zajlottak le, mind a gazdaságban, mind a politikai életben. Azonban azt mondhatjuk hogy a közigazgatás ezzel a fejlődéssel, változással nem tudott, vagy legalábbis nem minden területen tudott lépést tartani. Ezért mindenekelőtt az államigazgatási alrendszer és intézményrendszer felülvizsgálatára van szükség. Nemcsak a közszolgálati személyzet állományán, összetételén és hozzáállásán kell változtatni, hanem a már említett munkamegosztáson, feladatelosztáson és esetlegesen az szervezeten is, hogy a közigazgatási szolgáltatások hatékonyságának növelni tudjuk.

Eszközként jeleníthetjük meg az államreformban a szolgáltatások integrált kiépítését és megközelítését. A komplex vizsgálat lehetővé teszi, hogy az ügyfél ne elszeparáltan, bonyolult és hosszú időt igénybe vevő ügyintézővel tudja elérni a célját, hanem az egyes intézmények összekapcsolódása és elektronikus kommunikációja által az „egyablakos” és „otthoni” ügyintézés egyre szélesebb körben valóvá válhasson.⁵⁶⁶

Az államreform első jeleivel már most is szembesülnünk kell. Az átalakulás üteme és mértéke megjósolhatatlan, de egyértelműen a szolgáltató állam megerősítését célozza.

Ezen beavatkozási területen a **számon kérhető szolgáltatásokat nyújtó, eredményorientált közigazgatás létrehozása** határozható meg távlati célkitűzésként. Az itt használt eszközök a közigazgatás **átláthatóságának, hatékonyságának, eredményességének erősítését, javítását**

⁵⁶⁵ AROP: Államreform Operatív Program.

EKOP: Elektronikus Közigazgatás Operatív Program.

⁵⁶⁶ Ennek kialakítása a kormányablakkal folyamatban van.

támogatják. Ilyen eszközként említhető meg az **intézményfejlesztés** és egy **ügyfélorientált kultúra kiépítése**. Ez viszont elválaszthatatlan az előbb már hivatkozott személyi állomány szemléletmódjának átformálásától. Az elektronikus és a papíralapú ügyintézés közötti különbségek csökkentése érdekében egy mindkét területre alkalmazható **új logika kidolgozása** szükséges. Ennek feltétele egy **egységes, integrált emberi erőforrás-gazdálkodási rendszer létrehozása** is.

A komplex megközelítés kialakítása a szakigazgatásban - amely egyenlő a **szakigazgatási rendszerek folyamatainak informatikai eszközökkel támogatott racionalizálásával** - az ágazati rendszerek (beleértve az informatikai és a humánerőforrás oldalt is) feletti koordinációt és egyfajta metamorfózist hívhat életre. Nagyon fontos elem az **interoperabilitás** feltételeinek megteremtése. Ezáltal sokkal egyszerűbb és gyorsabb lesz a hatósági ügyintézés, megkönnyíti az intézményeknél dolgozók munkáját.

A komplex megközelítés jelenti egyrészt tehát az interoperabilitást, a hatékony információ-áramlást intézményközi viszonylatban (**információmenedzsment**), másrészt hozzájárul az **egységes és megbízható gazdálkodás alapjainak megteremtéséhez** és a hatékony adatvédelemhez is (**adatmenedzsment**). Alapvető követelmények a **szabványosítás, egyszerűsítés, átláthatóság, átjárhatóság, korszerű, könnyű iratkezelés, biztonságos dokumentumtárolás, dokumentumok visszakereshetősége**.

A biztonság tekintetében említést kell tenni a közigazgatásban használt, jogilag védett adatok korszerű bekérésének, továbbításának, megőrzésének technikai háttér kialakításáról és az **adatbázisok átjárhatóságának, összekapcsolódásának biztosításáról**.

Stratégiák megalkotása és a jogszabályi háttér hozzáigazítása az új helyzethez

Az államreform és az informatikai fejlesztések maguk után vonják a megfelelő jogszabályi háttér kialakítását és az előbb felsorolt célcsoportok bevonására és megvalósítására összpontosító feladatok ütemtervének meghatározását. Hiszen jelenleg is számtalan jogszabály érinti az elektronikus közigazgatást és foglalkozik a jogi szabályozás kialakításával, de vagy csak keretjelleggel vagy elrugaszkodva a valós tényektől és lehetőségektől. Ezért a részterületeket is lefedő szabályokra, a meglévők **konkretizálására** van szükség.

Első lépésben ezeket **át kell vizsgálni** és **egyszerűsíteni**, vagy éppen **részletezni** kell. Emellett mindezen **szabályok regionális és helyi szintű lebontása** is elengedhetetlen. Ez egyrészt a központi szint (Országgyűlés, Kormány, minisztériumok) felől érkező „kényszert” kell, hogy jelentse, másrészt felveti az **önkormányzati igazgatási alrendszer szorosabb együttműködését** is a koherens szabályozás kiépítésében. Az egységes információgazdálkodás kialakítása jelentős mértékben javíthatja a közigazgatási tevékenység hatékonyságát.

A folyamat részét kell, hogy képezze a **megyei, járási döntési szint megerősítése és az együttműködés elősegítése** ugyancsak a hatékonyság növelése érdekében. Ez az államreformhoz is szervesen kapcsolódik és az általa támogatott fejlődési irányba mutat.

Az elmaradottabb térségek felzárkóztatása nélkül az elektronikus közigazgatás teljes mértékű elterjesztése nem képzelhető el, ezért ezt a területet is egy új logika mentén haladó szabályozásnak kell alávetni.

Szó esett az államreform szükségességéről és a szervek informatikai jellegű fejlesztésének szerepéről. Mindezen kérdések szabályozásának alapját szintén a megfelelő jogszabályi háttér megléte képezi. A **közigazgatás intézményrendszere és a szakigazgatás a kooperációjának kiépítését és interoperabilitásának megteremtését** is ezen a területen kell elkezdni.

A **jogszabályi háttér pontosításának** igénye nem elhanyagolható tény. A jogalkotók már észlelték a problémát és elkezdtek orvosolni az itt kialakult joghézagokat. Fel kell vállalni a feladatot, pénzügyi forrást kell elkülöníteni, illetve végrehajtó szervet kell kijelölni az **önkormányzatok elektronikus aláírással való ellátására**.

A közigazgatás területén nem elég lefektetni az e-ügyintézés általános szabályait, hanem **speciális elektronikus ügyintézésre vonatkozó** (konkrét ügyek vonatkozásában is alkalmazható) **jogi,**

informatikai szabályozási környezet és politika kiépítésére van szükség. Kiindulási pontként jelentkezik a Ket. által megfogalmazott, **szolgáltató állam kiépítését támogató alapelvek érvényre juttatása**, illetve hasznosítható és átvehetőek fejlett szomszédaink **legjobb gyakorlata, stratégiái és tapasztalatai**. Ez mind a négy célcsoport tekintetében irányadó, Megfontolandó, hogyan viszonyulnak az Európai Unió más tagállamai a közigazgatás személyi állományának hozzáállásához, mit szándékoznak változtatni a lakosság nagyobb mértékű bevonása érdekében és milyen elképzeléseik vannak az informatikai, technikai és a jogi, szervezési oldalt tekintve.

Információs társadalomra vonatkozó stratégiával már rendelkezünk, ezen túlmenően az elektronikus közigazgatás fogalma sem ismeretlen számunkra, a büntetőjog, polgári jog, kereskedelmi jog és közigazgatási jog is használja a kifejezést és tartalmaz normákat erre vonatkozóan. Az ÚMFT is kiemelt szerepet juttatott a fejlesztésének. Azonban mindezekon felül **informatikai biztonsági, iratkezelési, e-ügyintézésre vonatkozó szabályzatok** megalkotására is szükség van. Ezt már nem jogszabályi környezetbe ágyazva képzelem el, hanem az egyes szervekre levetítve, azok felépítéséhez alkalmazkodva, belső szabályzatok formájában.

A rövidtávú tervek között szerepel a leggyakrabban keresett **EU 25 szolgáltatás teljes körű elektronizáltságának** megteremtése, megfelelően a CLBPS ajánlásnak. Az országos szintű elektronizált ügyintézés megvalósítását a központi ügyfélkapu fejlesztésével, funkcióinak, **elérhető szolgáltatásainak továbbbővítésével** kell elkezdeni; **integrált kormányzati, önkormányzati funkciók kiépítése** a cél. Ezt követően következhet az **egységes integrált back-office rendszerek kidolgozása** és azok támogatása.

Pénzügyi eszközök a fejlesztésre

Az Európai Unió pénzügyi alapjaiból rendelkezésre álló források lehívása pályázatok keretében történik. A konkrét pályázatást azonban megelőzi egy tervezési időszak, amikor a tagállamok előre, tervdokumentumban rögzítik azokat a prioritásokat, amelyek mentén a konkrét pályázatokat ki kívánják írni. Nálunk ez már a harmadik ciklusát éli. A **Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT)** a 2000-2006-os, az **Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT)** a 2007-2013-as és a **Széchenyi 2020** a 2014-2020-as időszakokra határozta meg operatív programjait.

Az NFT-nél e-közigazgatási fejlesztésekre még a **GVOP** (Gazdaság- és Vidékfejlesztés Operatív Program) keretében volt lehetőség (önállóan nem). A **GVOP 4.3.1.** pályázati kiírás a CLBPS ajánlás e-ügyintézési szintjeinek megvalósítását célozta, nyertesei önkormányzatok vagy társulások voltak.⁵⁶⁷

Az ÚMFT-nél már érzékelhetően erősödött a terület fontossága, két OP-ből is lehívhatók voltak források. Az **AROP** (Államreform Operatív Program) a folyamatok megújítását és a szervezetfejlesztést támogatta, az eljárások egyszerűsítését az elektronikai támogathatóságra való átalakítását tűzte ki célul, míg az **EKOP** (Elektronikus Közigazgatás Operatív Program) az elektronikus szolgáltatások nyújtásának képességéhez szükséges belső fejlesztések végrehajtását, az online közigazgatási szolgáltatások számának növekedését várta az elnyert pályázatoktól. Az 1. számú melléklet az e-közigazgatás és az ÚMFT kapcsolódási pontjait mutatja be.

Ezen időszak nagy kezdeményezése volt egy **regionális ASP központ** létrehozása, amely szabványosítást és interoperabilitást tett volna lehetővé az önkormányzati alrendszerben régiós szinten. A pályázat nyertesei szakrendszereket ajánlottak volna a régióban elhelyezkedő önkormányzatok számára, amelyek a pályázatban meghatározott minimumszámban kötelesek lettek volna ezeket a rendszereket használni. A feltételes múlt annak szól, hogy sor került a pályázat kiírására és az eredményhirdetésre, de sajnos a legutolsó pillanatban a pályázatot visszavonták. Jelenleg hasonló kiírással találkozhatunk a Közép-magyarországi régióban.

A korábbi hétéves periódusokhoz képest az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezekhez igazodik a **Széchenyi 2020**, amely már egységesen kívánja kezelni az e-közigazgatással kapcsolatos pályázatokat.

⁵⁶⁷ Az e-közigazgatás fejlesztésére a GVOP 4.3.1. keretében 10 911 383 778 Ft került kifizetésre. www.palyazat.gov.hu [2014.június 1.]

A GINOP⁵⁶⁸ 6. prioritás (pénzügyi eszközök az IKT projektekre), a GINOP 2. prioritás (tudásgazdaság fejlesztése) és a szakágazati IKT fejlesztések kapcsán az IKOP, KEHOP, VP, EFOP⁵⁶⁹ is tartalmaz kapcsolódó forrásokat, ám a GINOP 3. prioritás (infokommunikációs fejlesztések) a „főtengely”⁵⁷⁰, amelynek mentén lehívhatók az e-közigazgatás fejlesztésére szánt összegek (majdnem 300 milliárd Ft). 2014. június 1-től új prioritásként jelent meg a KÖFOP⁵⁷¹, amelynek véleményezésére június 30-ig volt lehetőség. Ez szintén érintheti az e-közigazgatási fejlesztéseket.

*A lakosság bevonása, a közigazgatási személyzet szerepének kialakítása és erősítése az e-közigazgatásban, az informatikai célú fejlesztések, a folyamat- és szervezet-átalakítás, -megújítás, a jogszabályi háttér átformálása és hozzáalakítása az új környezethez, életviszonyokhoz **stratégiai szemléletmódot** követel és **rövid-, közép- és hosszú távú stratégiák** megalkotását igényli. A stratégiáknak viszont éppen a terület, a folyamatos fejlődés és az infokommunikációs technológiák követhetlensége következtében **flexibilisnek, alkalmazkodó- és folyamatos megújulásra képesnek** kell lenniük.*

*Az információs társadalom adta kihívások és lehetőségek már beivódtak mindennapjainkba, és egyben az adott ország versenyképességének szerves elemét képezik. A fent felsorolt feladatok megvalósításához azonban pénzeszközökre van szükség, amelyet sajnos egyik ország sem tud saját önjerejéből biztosítani. A **stratégiai tervezés** az uniós források pontos megtervezését is jelenti, amely hét évre előre meghatározza azokat az irányokat, amelyek támogatások lehívására képesek és alkalmasak. A **Széchenyi 2020** jelentősége az e-közigazgatás terén abban rejlik, hogy önálló prioritást rendelt ennek a területnek.*

Melléklet

EKOP:

- 1.A. A közigazgatási szolgáltatások elektronizálása
 - 1.1. A közigazgatási szolgáltatások folyamatainak elektronizálása
 - 1.2. A közigazgatás hatékony működéséhez szükséges központi elektronikus szolgáltatások kialakítása
- 2.A. A közigazgatási szolgáltatásokhoz történő hozzáférést támogató fejlesztések (szolgáltatások eljuttatása az ügyfelekhez) prioritás előkészítési tevékenységeinek támogatása
 - 2.1. Ügyfelek számára szolgáltatási felület biztosítása
 - 2.2. Központi elektronikus hálózati és biztonsági infrastruktúra továbbfejlesztése
 - 2.3. Állampolgárok intelligens azonosítása
- 3.1. Közigazgatási belső folyamatok megújítása
 - 3.1.A.3-2013. Kormányzati felhő, NTG csatlakozás, intézményi működtetés, iratkezelés
 - 3.1.1.1-07. A cégbírósági rendszerek korszerűsítése
 - 3.1.1.3. Földhivatali adatok elektronikus non-stop szolgáltató rendszere ügyfélkapun keresztül
 - 3.1.2-2011. Egységes központi elektronikus irat- és dokumentumkezelés megvalósítása
 - 3.1.2.3-07. Biztonságos elektronikus összeköttetés kiépítése
 - 3.1.2.10-2011. Központosított kormányzati informatikai rendszer kialakítása
 - 3.1.2.15-2011. E-közigazgatási Szabad Szoftver Kompetencia Központ létrehozása
 - 3.1.2.18-2012. Kormányhivatalok műszaki, gazdasági integrációja
 - 3.1.2.26-2013. A járási hivatalok informatikai infrastruktúrájának fejlesztése

⁵⁶⁸ GINOP: Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program.

⁵⁶⁹ IKOP: Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program

KEHOP: Környezeti és Energiahatékonysági OP

VP: Vidékfejlesztési OP

EFOP: Emberi Erőforrás Fejlesztési OP

⁵⁷⁰ Célkitűzései: Versenyképes IKT szektor, digitális gazdaság, elektronikus közigazgatás és állami informatikai fejlesztések, infokommunikációs ismeretek, készségek növelése, szélessávú infrastruktúra fejlesztése.

⁵⁷¹ KÖFOP: Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési OP.

- 3.1.6-2012. Önkormányzati ASP központ felállítása
- 3.2. A hozzáférést szolgáló fejlesztések
 - 3.2.A.3-2013. Központi elektronikus fizetési és elszámolási rendszerhez való kapcsolódás
 - 3.2.1.1-07. Elektronikus fizetés megvalósítása
 - 3.2.1.3-09. Belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv végrehajtása
 - 3.2.1.7-09. Elektronikus anyakönyvi nyilvántartás megvalósítása
 - 3.2.1.11-10. Elektronikus ügysegédi rendszer kialakítása
 - 3.2.1.15-2012. Az integrált ügyfélszolgálatok interoperabilis informatikai infrastruktúrájának kialakítása
 - 3.2.2.6-2013. A Nemzeti Távközlési Gerinchálózat fejlesztése

AROP:

- 1.2. Eljárások és munkafolyamatok megújítása, valamint szervezetfejlesztés

GOP:

- 2.1. Vállalkozások technológiai korszerűsítése
- 2.2. Vállalati szervezetfejlesztés, korszerű folyamatmenedzsment ösztönzése
- 3.1. A modern üzleti környezet elősegítése prioritás keretében korszerű infokommunikációs infrastruktúra kiépítése

TIOP:

- 1.1. Az iskolarendszerű oktatás informatikai fejlesztése
- 1.2. Az oktatási és kulturális intézmények együttműködését támogató infrastruktúra fejlesztése
- 2.3. Információtechnológiai fejlesztések az egészségügyben